שער המצוות — בראשית

כתיב ויברך אותם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו. מצוה פ"ו ארז"ל עד עשרים שנה הקב"ה יושב ומצפה לאדם כו' כיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אומר לו תפח עצמותיו וענין או' עצמותיו ולא גופו או רוחו וכיוצא הטעם הוא כי תחלת בנין הנקבה היתה מן הצלע של אדה"ר והאיש הנושא אשה משלים עצמותיו ומוצא אבידתו ומי שאינו נושא אשה נמצאו עצמותיו חסרים ומתפזרים ואינם מתקבצי' יחד כמי שנופח העפר ומפזרו לכל רוח. חומרות בענין הזיווג בחדשי העיבור והיניקה בודאי כי גם בזמנים האלה חייב אדם לקיים מצות עונה ואין לומר כי אדרבא נר' ח"ו לבטלה והענין הוא כי נודע כי יש למעלה ב' מיני זווגי' הא' הוא להוציא נשמות וזה הזווג אינו תדיר והזווג הב' הוא תדיר ואינו נפסק כלל והוא לחיות ולקיו' העולמות כמבו' אצלינו הזווג שבזמן העיבור והיניקה הוא כנגד זה הזווג הב' שאין בו תולדות נשמות אמנם יש חילוק א' בזה והוא כי בזווג תדירי שאינו להוליד נשמו' אם האיש רוצה למנוע עצמו ממנו מותר והרשות בידו לפי (*א) שהזווג ההוא למעלה נעשה מאליו בלתי מעשה התחתו' אבל גם זה הוא בתנאי שגם אשתו לא תקפיד בדבר הזה ותמחול לו על ככה אבל אם היא מקפדת בדבר צריך לקיים גם מצות עונה זו אבל בזווג שאינו תדירי שהוא להוליד נשמות כיון שאינו נעשה מאליו אלא ע"י מעשה התחתו' אינו יכול ליפטר כלל אף אם אשתו מוחלת בדבר וראי' לזה ענין אברהם יצחק ויעקב כי היו נשותיהם עקרות ולא היו נמנעים מן הזווג בלי ספק והוא כי היו מכוונים אל הזווג התדירי הנ"ל. אבל אני שמעתי מאחרים שכפי הסימנים שהכירו במורי ז"ל שלא היה מקיים מצות עונה בזמנים הנז' דעיבור ויניקה אבל נלע"ד שאינו כן כפי מה שאני ראיתי בו סימנים אחרים.

גם צריך לשהות על הבטן עד שיכלו טיפות הזרע כמבו' לקמן בפ' נח וע"ש היטב. א"ש החומרא הזאת נרמזה במש"ה שכר פרי הבטן תהילים קכ"ז וחז"ל במ' נדה דע"א ע"א דרשו שכר שממתין מלהזריע עד שתזריע אשתו בתחלה כדי שתלד זכר וא"ש ראשית המקרא אומרו נחלת ה' בנים וזהו שכר פרי הבטן אעפ"י שקצת קשה שאין בזה מצוה זולתי למי שירצה בנים זכרים ולא נקבו' אעפ"י שגם בזה איכא מצוה בבנים שעוסקים בתורה ובמצות משא"כ בנקבות ועם מ"ש א"ש הנה נחלת ה' בנים שיזכה שישארו בנים לנחלה אחריו ויהיו של קיימא שכר פרי הבטן שמשהה עצמו על הבטן עד שיכלו טיפות הזרע לגמרי בסוד שיורי כוסות ובסוד אבק טפל לעפר דלא עביד איבין כמ"ש בזוהר על פ' ויאבק איש עמו והזהיר אפי' בזה ואינו שופך דמים זוכה שיחיו בניו אחריו כמ"ש בתחלת הפ' הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן.

ענין הזווג באיזו לילה ובאיזו שעה מן הלילה תהיה כבר נת' בדרוש אחר שנכתב בשער התפלה וע"ש עכ"ז נכתבהו כאן בקצרה. דע כי מי שאינו ת"ח מותר לשמש מטתו בלילי החול ולא ביום ואף בלילה אינו מותר לו אלא אחר חצות לילה והטעם הוא לפי שאז הוא זווג יעקב ולאה שתופסת

כל מקום רחל ג"כ והם כשיעור קומת ז"א והוא זווג יותר מבוסם מהזווג הנעשה קודם חצות שהוא יעקב ולאה מן החזה ולמטה כי זה הוא זווג תחתון במעלה מכל הזווגים כי כולו תגבורת הדינים כנודע והת"ח אסורים לשמש מטתם בימי החול ולא הותר להם אלא בליל שבת וגם זה צריך אחר חצות דוקא כי אז הוא זווג מובחר של ז"א ורחל כמו בתפלת שחרית דימי החול אבל קודם חצות דליל שבת הוא כמו אחר חצות דלילי החול ממש אלא שהוא מבוסם בליל שבת עתה יותר מבשל החול ועכ"ז לא הותר אלא לע"ה בלבד גם בליל יו"ט ור"ח דינם כלילי שבתות ואף הת"ח מותרים בהם אחר חצות לילה אע"פ שאין כ"כ בהם קדושה כמו בליל שבת וכן בליל טביל' מצוה אעפ"י שהיא בלילי החול. ושמעתי כי מורי ז"ל היה נוהג בכל ליל טבילת מצוה להיות נעור עד חצי הלילה ועוסק בתורה ואח"כ משמש מטתו (*א) ואח"כ קורא ק"ש וישן וטעמו של דבר כדי שלא יבא לידי הרהור כלל על מיטתו ואולי יבא לידי קרי ח"ו אבל לא שמעתיו ממורי זללה"ה.

(אמר שמואל) הפך סברת כל הפוסקים ז"ל וע"ש) (*ב) וענין נתינת המטה בין צפון לדרום הוא יהיה דוגמת אדה"ר כשנברא וכדוגמא שיעור קומה העליונה ראשו למזרח כנגד הדעת הנק' מזרח ממזרח אביא זרעך ורגליו למערב יסוד ומ' כנז' אצלנו בענין נטילת הלולב וידו (*ג) הימנית בדרום שהוא החסד ויד השמאלית בצפון שהיא הגבו' וענין המשמש מיטתו לאור הנר אמרו חז"ל שבניו נכפי' אינו בדיוק בזווג הא' אשר ממנו נוצר טיפת הולד ההוא אלא אף גם אם שמש מטתו לאור הנר בתוך ימי העיבור גם בזה הויין בניו נכפים וצריך ליזהר גם אינו מספיק בנתינת מחיצות סדינים של בגד פשתן סביב המטה אלא צריך שלא יהיה אור הנר מאיר בתוך המטה כלל ועיקר ומי שלא יעשה כך ודאי יהיו בניו נכפים בקטנותם ואם לא יהיו נכפים בקטנותם ודאי שבזקנותם יבאו לידי כפייה אם יאריכו ימים ויגיעו עד הזקנה ורוב הילדים שמתים בקטנותם מחולי הכפייה הוא לסיבה הנז"ל וא"ל מורי ז"ל כי ראה בהקיץ לחכם גדול קדמון מימים ראשונים שהיה מגולגל בבהמה א' ואותה הבהמה היתה עז א' על עון הנז' לפי שגרם כפייה ומיתה לבניו.